

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **S. A. S.**, zast. Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem, se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Pardubického kraje**, se sídlem Opočíněk 57, Pardubice, proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 3. 2021, č. j. KRPE-11195-59/ČJ-2021-170022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti výrokům I. a II. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 30. 4. 2021, č. j. 36 A 4/2021 - 31,

t a k t o :

- I. Výroky I. a II. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 30. 4. 2021, č. j. 36 A 4/2021 - 31, **se zrušují** a věc **se vrací** v tomto rozsahu krajskému soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi, se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši celkem 3.400 Kč. Tato částka bude zástupci žalobce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaná v záhlaví uvedeným rozhodnutím prodloužila zajištění stěžovatele o 32 dní v souladu s § 129 odst. 7 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), za účelem jeho předání podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované blanketní žalobu, v níž požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů.

[3] Krajský soud usnesením ze dne 13. 4. 2021, č. j. 36 A 4/2021 - 13, ustanovil žalobci zástupce z řad advokátů, Mgr. Ladislava Bártu, a současně výrokem II. usnesení žalobce vyzval k doplnění žalobních bodů dle § 71 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), a to ve lhůtě pro podání žaloby dle § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Citované usnesení bylo doručeno zástupci žalobce dne 14. 4. 2021. Dne 28. 4. 2021 byla zástupcem stěžovatele doplněna žaloba o žalobní body. Namítal, že zajištění bylo nepřipustné, neboť nebyl řádně posouzen věk žalobce, který je nezletilý. Předání žalobce do Rumunska je navíc nepřipustné též z toho důvodu, že Rumunsko není schopné zabezpečit řádný průběh azylového řízení a v rumunském azylovém systému jsou dány systémové nedostatky. Žalovaná opomenula skutečnost, že v Rumunsku hrozí žalobci nebezpečí nákazy virem COVID 19 a jeho předání nemusí být vůbec realizovatelné.

[4] Krajský soud shora nadepsaným usnesením odmítl žalobu pro opožděnost. Konstatoval, že napadené rozhodnutí bylo doručeno žalobci dne 9. 3. 2021, přičemž lhůta třiceti dní pro podání žaloby počala běžet dnem následujícím, tedy 10. 3. 2021 a uplynula by tak dne 8. 4. 2021. V tento poslední den žalobce podal k poštovní přepravě blanketní žalobu. Zachoval tak lhůtu pro podání žaloby. Lhůta 30 dní k podání žaloby neběžela (§ 35 odst. 10 s. ř. s.) po dobu než soud ustanovil žalobci zástupce a vyzval k doplnění. Usnesení s výzvou bylo zástupci doručeno dne 14. 4. 2021. Tímto dnem tedy lhůta k podání žaloby počala opětovně běžet. Doplnění žaloby, které učinilo žalobu projednatelnou, bylo doručeno až dne 28. 4. 2021, tedy opožděně.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[5] Proti tomuto usnesení krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. Namítal, že krajský soud nesprávně spočetl lhůtu k doplnění žaloby, neboť nevzal v potaz nabytí právní moci usnesení o ustanovení zástupce, od něž běžela zákonná lhůta k doplnění žaloby. Nesouhlasil se závěrem krajského soudu, který rozhodl o odmítnutí žaloby z důvodu, že stěžovatel nedoplnil žalobu v poskytnuté lhůtě stanovené soudem. Lhůtu k doplnění žaloby neobsahující žádný projednatelný bod nelze stanovit libovolně, nýbrž se jedná o lhůtu respektující zákonnou úpravu lhůty k podání samotné žaloby. V tomto ohledu soud nesprávně nezohlednil § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců ve spojení s § 35 odst. 9 s. ř. s. (stěžovatel měl patrně na mysli § 35 odst. 10 s. ř. s., pozn. soudu). Lhůta pro podání žaloby a pro doplnění žalobních bodů činí dobu třiceti dnů navýšenou o dobu mezi podáním návrhu na ustanovení zástupce a právní mocí rozhodnutí o tomto návrhu. V žádném případě tato doba nemohla skončit dříve, než uplynula doba třiceti dnů od právní moci rozhodnutí žalované navýšená o dobu od podání žaloby po nabytí právní moci usnesení o ustanovení zástupce. Soud však při stanovení počátku běhu lhůty nesprávně vycházel z doručení usnesení o ustanovení zástupce, a nikoliv z okamžiku nabytí právní moci tohoto usnesení.

[6] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se ztotožňuje se závěry krajského soudu a dále dodala, že se stěžovatel již nenachází na území České republiky, neboť byl předán do Rumunska.

III. Posouzení kasační stížnosti

pokračování

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v posuzované věci se jedná o posouzení, zda krajský soud postupoval správně, když odmítl žalobu stěžovatele podle § 37 odst. 5 s. ř. s., tj. zda stěžovatel v průběhu lhůty pro podání žaloby neodstranil její vady spočívající v absenci žalobních bodů.

[10] Podle § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců platí, že *žaloba proti správnímu rozhodnutí musí být podána do 30 dnů od doručení rozhodnutí správního orgánu v posledním stupni nebo ode dne sdělení jiného rozhodnutí správního orgánu, pokud není dále stanoveno jinak. Zmeškání lhůty nelze prominout.*

[11] Podle § 71 odst. 3 věta třetí s. ř. s. platí, že rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body může žalobce jen ve lhůtě pro podání žaloby.

[12] Podle § 35 odst. 10 věta třetí s. ř. s., *požádá-li navrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení.*

[13] Z obsahu spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že napadené rozhodnutí žalovaného bylo stěžovateli doručeno dne 9. 3. 2021, třicetidenní lhůta pro podání žaloby dle § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců tak započala běžet následující den, tj. 10. 3. 2021, a uplynula dne 8. 4. 2021. Stěžovatel podal 8. 4. 2021, tedy v poslední den lhůty, k poštovní přepravě blanketní žalobu spolu s žádostí o ustanovení zástupce z řad advokátů, která byla krajskému soudu doručena 9. 4. 2021.

[14] Nejvyšší správní soud se předně ztotožňuje s krajským soudem v tom smyslu, že žaloba byla skutečně podána včas, pokud byla v poslední den lhůty pro podání žaloby (tj. 8. 4. 2021) podána k poštovní přepravě [§ 40 odst. 4 s. ř. s.]. Krajský soud dále usnesením ze dne 13. 4. 2021, č. j. 36 A 4/2021 - 13, ustanovil žalobci zástupce z řad advokátů a současně výrokem II. usnesení žalobce vyzval k doplnění žalobních bodů dle § 71 odst. 1 a 2 s. ř. s., a to ve lhůtě pro podání žaloby dle § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Žaloba byla totiž podána jako tzv. blanketní, tj. bez uvedení jakýchkoli konkrétních žalobních bodů.

[15] V této souvislosti Nejvyšší správní soud považuje za potřebné vyjádřit se k otázce, kdy byla „podána“ žádost o ustanovení zástupce ve smyslu § 35 odst. 10 třetí věty s. ř. s. Nejvyšší správní soud zastává názor, že při aplikaci tohoto ustanovení je třeba zohlednit § 40 odst. 4 s. ř. s. Odeslání žádosti o ustanovení zástupce či o osvobození od soudních poplatků je totiž úkonem rozhodným pro posouzení, zda byla zachována lhůta pro podání návrhu ve věci ve smyslu § 35 odst. 10 třetí věty s. ř. s. Proto je nutné odvozovat „podání žádosti“ od jejího odeslání prostřednictvím držitele poštovní licence. Opačný výklad, tedy že k „podání žádosti“ dojde až jejím doručením soudu, by byl v rozporu se smyslem a účelem ustanovení § 35 odst. 10 třetí věty s. ř. s., kterým je dosáhnout pomocí stavění lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení

zachování časového prostoru účastníku, resp. jeho ustanovenému zástupci, aby mohl reagovat na způsob rozhodnutí soudu o žádosti o ustanovení zástupce, tedy ve zbývající části lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení tento návrh podat, popř. jej doplnit o náležitosti, které je nutné uplatnit do konce lhůty pro podání návrhu (žalobní body). Takovýto výklad, který Nejvyšší správní soud považuje za nesprávný, by ostatně vedl k absurdním závěrům: např. pokud by účastník v běhu lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení soudu odeslal pouze žádost o ustanovení zástupce (tj. bez podání návrhu samotného) a tato žádost by byla doručena soudu až po uplynutí lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení (přičemž doba doručování návrhu držitelem poštovní licence je zcela mimo možnost ovlivnění navrhovatelem), byl by takový navrhovatel fakticky zbaven práva na přístup k soudu. Žádost o ustanovení zástupce by totiž byla „podána“ až po uplynutí lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení, tudíž by nemohlo dojít ke stavění běhu této lhůty předepsanému vykládaným ustanovením soudního řádu správního.

[16] Podobně absurdní následky by měla i aplikace takového nesprávného názoru na nyní posuzovanou věc, kdy stěžovatel v běhu lhůty pro podání žaloby odeslal blanketní žalobu spolu se žádostí o ustanovení zástupce soudu, kterému však byla doručena až po uplynutí lhůty. Žaloba by tak byla „podána“ v běhu lhůty, žádost o ustanovení zástupce by však byla „podána“ až po uplynutí téže lhůty, přitom šlo o jediné podání doručované soudu v jediné zásilce. Ustanovení zástupce soudem by pak za této situace již bylo zcela formální, neboť ustanovený zástupce by nemohl nedostatky žaloby odstranit, a to ani tehdy pokud by žalobní body doplnil téhož dne, kdy mu usnesení o ustanovení bylo doručeno.

[17] Nejvyšší správní soud tak musí zavrhnout uvedený názor, že k „podání“ žádosti a stavění běhu lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení ve smyslu § 35 odst. 10 třetí věty s. ř. s. bez ohledu na § 40 odst. 4 s. ř. s. dojde až ke dni doručení žádosti soudu. Nesprávný je též závěr, který uvádí T. Kocourek a Z. Kühn v komentáři k soudnímu řádu správnímu, že žádost o ustanovení zástupce ve smyslu § 35 odst. 10 je podána, až se opravdu dostane k soudu. *„Není totiž na místě aplikovat § 40 odst. 4, neboť v případě podání žádosti o osvobození nebo ustanovení nejde o zachování jakékoliv lhůty. Pro praxi je to velmi důležitý aspekt. Například pokud v poslední den lhůty podá žalobce k poštovní přepravě žalobu, v níž současně požádá o ustanovení zástupce, žaloba dojde na soud den nebo dva dny po uplynutí lhůty pro podání žaloby. Z hlediska včasnosti žaloby se užije § 40 odst. 4, žaloba byla poslední den lhůty podána k přepravě, je včasná. Protože se však lhůta pro podání žaloby staví v důsledku podání žádosti o ustanovení zástupce až v okamžiku, kdy žádost dojde soudu, pak se v právě uvedeném případě nestaví vůbec, neboť lhůta mezitím uplynula“* (viz Kühn, Z., Kocourek, T. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 231).

[18] Názor, který Nejvyšší správní soud nyní zaujímá, je ostatně též v souladu s dosavadní judikaturou tohoto soudu. Např. případem zcela obdobným, jako je nyní projednávaná věc, se zdejší soud zabýval v rozsudku ze dne 26. 4. 2018, č. j. 9 Azs 246/2017 - 48. V bodě 18 cit. rozsudku se uvádí, že rozhodnutí žalovaného napadené žalobou bylo žalobci doručeno dne 8. 6. 2017 a třicetidenní lhůta pro podání žaloby končila v pondělí 10. 7. 2017. V uvedený poslední den lhůty žalobce odeslal soudu blanketní žalobu spojenou s návrhem na ustanovení zástupce. Žaloba byla soudu doručena 11. 7. 2017, tj. po uplynutí lhůty pro podání žaloby. K takto zjištěnému skutkovému stavu NSS v bodě 22 cit. rozsudku uvedl: *„Stěžovatel sice podal žalobu v poslední den lhůty, společně s tím ale požádal o ustanovení zástupce, přičemž podle § 35 odst. 9 [nyní se jedná o odst. 10, pozn. NSS] s. ř. s. platí, že požádá-li navrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení. Pokud tedy stěžovatel před koncem lhůty k podání žaloby, i v její poslední den, požádal o ustanovení zástupce, pak se běh lhůty k podání žaloby zastavil. V souladu*

pokračování

s citovaným ustanovením se lhůta znovu nerozběhne, dokud krajský soud o této žádosti nerozhodne a jeho rozhodnutí nenabude právní moci. Vzhledem k tomu, že krajský soud o stěžovatelově žádosti nikdy nerozhodl, lhůta k podání žaloby ještě stále stojí (neběží) a neskončila.“ Je tedy zřejmé, že v citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud spojoval účinky podání žádosti o ustanovení zástupce s jejím odesláním soudu. Obdobně v rozsudku ze dne 8. 6. 2016, č. j. 2 Ads 60/2016 - 78, Nejvyšší správní soud posuzoval případ, kdy žalobce podal na poště zásilku obsahující blanketní žalobu společně s žádostí o ustanovení zástupce v poslední den lhůty pro podání žaloby. V bodě 24 tohoto rozsudku pak soud dovodil, že již tímto dnem odesláním žádosti (nikoli tedy až jejím doručením krajskému soudu) byl zastaven běh lhůty pro podání žaloby a po právní moci usnesení, kterým soud o žádosti o ustanovení zástupce rozhodl, běh lhůty pokračoval o její zbytek (tedy jeden den).

[19] Nejvyšší správní soud aplikoval tyto závěry na nyní posuzovaný případ. Jak vyplývá z výše uvedeného, odesláním žádosti o ustanovení zástupce dne 8. 4. 2021 krajskému soudu došlo ke stavění běhu lhůty pro podání žaloby, byť v její poslední den. Bylo proto potřeba zjistit, zda předtím, než ustanovený zástupce stěžovatele dne 28. 4. 2021 žalobu doplnil, běh lhůty pro podání žaloby skončil. Ze spisu krajského soudu Nejvyšší správní soud zjistil, že ustanovenému zástupci stěžovatele bylo usnesení o jeho ustanovení ze dne 13. 4. 2021, č. j. 36 A 4/2021 - 13, doručeno do datové schránky dne 14. 4. 2021, stěžovateli doručoval krajský soud toto usnesení na adresu zařízení pro zajištění cizinců obálkou typu III s vyloučením uložení zásilky. Tato zásilka byla vrácena soudu dne 20. 4. 2021 s tím, že nemohla být doručena ani vložena do schránky, neboť stěžovatel na uvedené adrese schránku nemá. Postup krajského soudu se přitom jeví poněkud nepochopitelný, neboť již před vydáním usnesení o ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 s. ř. s. bylo soudu známo, že stěžovatel byl dne 8. 4. 2021 předán do Rumunska (srov. úřední zápis na č. l. 12 datovaný dne 12. 4. 2021). Za těchto okolností by krajský soud měl správně stěžovateli ustanovit opatrovníka dle § 29 odst. 3 o. s. ř. namísto zástupce dle § 35 odst. 10 s. ř. s., popř. se pokusit zjistit místo pobytu stěžovatele v Rumunsku. Ze spisu dále vyplývá, že usnesení o ustanovení zástupce soud vyvěsil na úřední desku, a to dne 22. 4. 2021. Zřejmě tedy postupoval podle § 50 odst. 2 o. s. ř., popř. podle § 50l odst. 1 o. s. ř. Podle obou citovaných ustanovení by se ovšem usnesení považovalo za doručené desátým dnem po vyvěšení, tedy ke dni 2. 5. 2021. Tento den tedy usnesení o ustanovení zástupce stěžovateli (nejdříve) nabylo právní moci.

[20] V každém případě usnesení o ustanovení zástupce nenabýlo právní moci (a tedy lhůta pro podání žaloby neskončila) dříve než 28. 4. 2021, kdy zástupce stěžovatele doplnil žalobu uvedením konkrétních žalobních bodů, čímž odstranil její vady, které bránily jejímu projednání. Závěr krajského soudu, že bylo namístež žalobu odmítnout pro její vady, které nebyly ve lhůtě pro její podání odstraněny, proto neobstojí.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[21] Nejvyšší správní soud shledal, že byl naplněn důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., proto výrok I. (o odmítnutí žaloby) a na něm závislý výrok II. (o náhradě nákladů řízení) napadeného usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. K výroku III. napadeného usnesení (kterým bylo rozhodnuto o odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného zástupce stěžovatele) stěžovatel neuvedl žádné důvody jeho nezákonnosti a ani mu nepřisluší právo proti rozhodnutí o odměně ustanoveného zástupce brojit. Nejvyšší správní soud proto vycházel z toho, že stěžovatel tento výrok nenapadá.

[22] O náhradě nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť úspěšnému stěžovateli nevznikly uplatnitelné náklady řízení.

[23] Zástupci stěžovatele, který byl stěžovateli ustanoven krajským soudem, se podle § 35 odst. 10 s. ř. s. s přihlédnutím k § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznává odměna za zastupování celkem ve výši 3.100 Kč za jeden úkon právní služby tj. podání kasační stížnosti (včetně jejího doplnění). Zástupci se dále za tento úkon přiznává dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč. Zástupce stěžovatele nedoložil, že by byl plátcem DPH. Celkem tedy náleží zástupci stěžovatele odměna 3.400 Kč. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. listopadu 2021

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu